

РОЗДІЛ 1 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

УДК 364.4:361.65:316.346.32-053.6:331.5

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.4.1>

Тамара ВАСИЛЮК

кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Криворізький державний педагогічний університет, пр. Університетський, 54, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., Україна, 50086

ORCID: 0000-0001-7770-1575

Іванна РАЗМОЛОДЧИКОВА

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Криворізький державний педагогічний університет, пр. Університетський, 54, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., Україна, 50086

ORCID: 0000-0002-6051-1991

Бібліографічний опис статті: Василюк, Т., Размолодчикова, І. (2024). Інноваційні підходи до соціального сервісу для молоді: від волонтерства до професійної підтримки. *Ввічливість. Humanitas*, 4, 3–12, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.4.1>

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СОЦІАЛЬНОГО СЕРВІСУ ДЛЯ МОЛОДІ: ВІД ВОЛОНТЕРСТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ

Мета статті полягає у проведенні деталізованого науково-практичного аналізу інноваційних підходів до соціального сервісу для молоді, зокрема через волонтерські ініціативи та оцінці впливу на професійну підтримку молодих людей.

Методологія дослідження. У дослідженні було використано загальнонаукові (узагальнення, порівняння, індукція і дедукція) та системно-структурний аналіз, кейс-метод, метод експертних оцінок, що дозволили створити загальну картину існуючих підходів і тенденцій у сфері волонтерства та соціальних інновацій, а також визначити конкретні приклади успішних волонтерських ініціатив і програм для ідентифікації найкращих практик.

Новизна. Наукова новизна одержаних результатів в статті зумовлена вирішенням важливого наукового завдання, яке полягає у напрацюванні теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо впровадження інноваційних підходів до соціальних сервісів для молоді через інтеграцію волонтерства і професійної підтримки.

Висновки. Встановлено, що цифрове волонтерство, мікрволонтерство, програми корпоративного волонтерства, волонтерство на основі навичок, міжпоколінне волонтерство та інноваційні платформи формують нові можливості для залучення і реалізації волонтерської діяльності. З'ясовано, що впровадження новітніх технологій, використання професійних компетенцій волонтерів, а також створення гнучких моделей участі дозволяють значно підвищити ефективність волонтерської діяльності. Встановлено, що новітні форми волонтерської діяльності використовують цифрові платформи та соціальні медіа для організації соціальних акцій, залучення молоді з різних регіонів і формування нових форматів співпраці. На основі проведеного дослідження встановлено, що в умовах воєнного стану волонтерська діяльність набуває особливої актуальності, виконуючи важливу функцію в підтримці військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих внаслідок бойових дій. Результати дослідження підтверджують, що інноваційні підходи до соціального сервісу для молоді, що поєднують волонтерську діяльність та професійну підтримку, сприяють значному покращенню якості життя молодих людей, відкриваючи їм перспективи для особистісного зростання та соціальної інтеграції.

Ключові слова: інноваційні підходи, соціальний сервіс, молодь, волонтерство, професійна підтримка.

Tamara VASYLIUK

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Kryvyi Rih State Pedagogical University, 54 Universytetskyi ave., Kryvyi Rih, Dnipro region, Ukraine, 50086

ORCID: 0000-0001-7770-1575

Ivanna RAZMOLODCHUKOVA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Kryvyi Rih State Pedagogical University, 54 Universytetskyi ave., Kryvyi Rih, Dnipro region, Ukraine, 50086

ORCID: 0000-0002-6051-1991

To cite this article: Vasyliuk, T., Razmolodchukova, I. (2024). Innovatsiyni pidkhody do sotsialnoho servisu dlya molodi: vid volonterstva do profesiynoyi pidtrymky [Innovative approaches to social service for youth: from volunteering to professional support]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 4, 3–12, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.4.1>

INNOVATIVE APPROACHES TO SOCIAL SERVICE FOR YOUTH: FROM VOLUNTEERING TO PROFESSIONAL SUPPORT

The purpose of the paper is to carry out a detailed scientific and practical analysis of innovative approaches to social service for young people, in particular through volunteer initiatives and to assess the impact on professional support of young people.

Research methodology. *The research used general scientific (generalization, comparison, induction and deduction) and system-structural analysis, the case method, the method of expert evaluations, which made it possible to create a general picture of existing approaches and trends in the field of volunteerism and social innovation, as well as to identify specific examples of successful volunteer initiatives and programs to identify best practices.*

Novelty. *The scientific novelty of the results obtained in the paper is due to the solution of an important scientific task, which consists in developing theoretical provisions and practical recommendations for the implementation of innovative approaches to social services for young people through the integration of volunteering and professional support.*

Conclusions. *It has been established that digital volunteering, micro-volunteering, corporate volunteering programs, skills-based volunteering, intergenerational volunteering and innovative platforms create new opportunities for engaging and implementing volunteer activities. It was found that the introduction of the latest technologies, the use of professional competencies of volunteers, as well as the creation of flexible models of participation allow to significantly increase the effectiveness of volunteering. It has been established that the newest forms of volunteer activity use digital platforms and social media to organize social actions, attract young people from different regions and form new formats of cooperation. On the basis of the conducted research, it was established that in the conditions of martial law, volunteering becomes especially relevant, performing an important function in supporting military personnel, internally displaced persons and victims of hostilities. The results of the study confirm that innovative approaches to social service for young people, combining volunteering and professional support, contribute to a significant improvement in the quality of life of young people, opening up prospects for personal growth and social integration.*

Key words: *innovative approaches, social service, youth, volunteering, professional support.*

Постановка проблеми. Сучасні умови відзначаються швидкими соціальними та технологічними змінами, де питання соціальної підтримки молоді набуває особливої ваги. Молодь, стикаючись із численними викликами на етапі формування кар'єри та соціальної інтеграції, потребує ефективних механізмів підтримки, де одним із ключових інструментів, який може здійснити суттєвий вплив на ці процеси, є волонтерська діяльність. Інноваційні стратегії в сфері соціальних послуг, що передбачають залучення волонтерських ініціатив, можуть відкривати нові горизонти для молодіжної аудиторії, сприяючи як соціальній інтеграції, так і професійному супроводу.

Варто відзначити, що у зв'язку з глобалізаційними процесами та технологічними змінами традиційні моделі соціальної підтримки стають малоефективними для задоволення поточних запитів молодого покоління. Сучасні реалії вимагають термінової адаптації соціальних сервісів до нових умов та викликів, що у свою чергу вимагає імплементацію інноваційних підходів у волонтерську діяльність, для того, щоб покращити їхню доступність та результативність. Інтеграція інноваційних технологій і методик у такі підходи має потенціал сприяти значному підвищенню ефективності соціальних послуг, однак їхній вплив на соціальну інтегра-

цію та професійне становлення молоді вимагає здійснення ретельного наукового вивчення. З огляду на це, постає потреба у проведенні всебічного дослідження та оцінці новітніх підходів до соціальних послуг для молоді, що у свою чергу сприятиме встановленню їхнього впливу на волонтерські ініціативи, підвищенню конкурентоспроможності молодих фахівців на ринку праці та сприянню їхній соціальній інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У межах цього дослідження вважаємо за необхідність звернути особливу увагу на наукові праці, що аналізують вплив волонтерської діяльності на процеси соціальної інтеграції та професійного становлення молоді. Сучасні наукові розвідки сфокусовані на дослідженні диференційованих аспектів волонтерства, зокрема ефективності програм, ролі громадської активності та впливу інноваційних моделей на розвиток соціальних і професійних компетенцій молодого покоління. Особливий інтерес у нашому дослідженні викликають праці таких дослідників, як: Фланаган К. А. та Ван Хорн Б. досліджує вплив громадської участі на молодь і важливість членства в місцевих спільнотах; Лях Т. Л. розглядає стратегії ефективного залучення волонтерів та їх вплив на результативність програм; Андоліна М. В., Дженкінс К., Кітер С., і Зукін К. досліджують значення громадської участі та її вплив на соціальний розвиток молоді; Зоська Ю. В., Щербина В. М., Кузьмін В. В., Стадник О. Ф., Бондаренко О. В. аналізують роль професійних мереж у розвитку кар'єри, що корисно для розуміння впливу волонтерства на професійний розвиток; Крейвенс Д. аналізує вплив Інтернету на волонтерську діяльність в Європейському Союзі, висвітлюючи новітні тенденції та інновації. Дані дослідження і публікації, що охоплюють різні аспекти волонтерської діяльності, соціальних інновацій та їх впливу на молодь забезпечують теоретичну і практичну основу для проведення дослідження інноваційних підходів до соціальних сервісів і професійної підтримки молоді.

Мета статті полягає у проведенні деталізованого науково-практичного аналізу інноваційних підходів до соціального сервісу для молоді, зокрема через волонтерські ініціативи та оцінці впливу на професійну підтримку молодих людей. Для досягнення мети визначено наступні завдання: провести аналіз сучасних інновацій-

них підходів; оцінити вплив волонтерських програм на професійну підтримку молодих людей. При проведенні дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз, кейс-метод, метод експертних оцінок.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В Україні поняття «волонтер» набуло значного поширення лише на початку 1990-х років ХХ століття. До цього періоду суспільно корисна діяльність переважно асоціювалася з термінами «благодійник», «альтруїст» або «громадський діяч». Радянська епоха волонтерства суттєво вплинула на формування уявлень про волонтерську діяльність в Україні. Одна з основних проблем, яка заважає розвитку волонтерських ініціатив в Україні, полягає в скептицизмі потенційних волонтерів щодо безкоштовної праці та відсутності явних кар'єрних перспектив. Багато з них не враховують нематеріальних переваг волонтерської діяльності, які можуть бути не менш значущими для їхньої кар'єрної стратегії, аніж матеріальні винагороди. Українські дослідники зазначають, що деякі аспекти діяльності, підтримувані в минулому, не відповідають істинним принципам волонтерства, оскільки були орієнтовані на підтримку комуністичної ідеології чи соціалістичної держави, а не на реальну допомогу окремим індивідам (Лях, 2013).

Волонтерська діяльність є широко поширеною серед молоді, що зумовлено як наявними ресурсами молодих людей, такими як час і енергія, так і їхніми базовими соціально-психологічними потребами, де дані потреби включають прагнення до спілкування та взаємодії з однолітками, а також бажання бути серйозно сприйнятими та виконувати завдання, що мають значущість і вагу в очах дорослих (Flanagan, Van Horn, 2001). Варто відзначити, що подібні потреби обумовлені віковими особливостями соціалізації та розвитку особистості.

Додатково, волонтерська діяльність є важливим елементом професійної підготовки, надаючи молодим людям можливість здобути перший досвід у професійній сфері (Andolina et al., 2002). Варто відзначити, що волонтерство приносить значну суспільну користь, що сприяє його активній підтримці та практичному впровадженню з боку різних суб'єктів

місцевого розвитку. З'ясовано, що волонтерську діяльність можна розглядати як особливий приклад праксеологічної кар'єрної практики, котра демонструє унікальні аспекти застосування професійних знань і навичок на практиці (Zoska et al., 2020).

Волонтерство виступає як інструмент для перевірки здатності до застосування професійних знань, здобутих здобувачами освіти в ході навчання. Особливо виражений потенціал волонтерської діяльності у спеціалізованих освітніх програмах, які спрямовані для отримання додаткових професійних знань, де даних освітніх програм можуть входити соціальна робота та психологія. У рамках цих програм волонтерська діяльність, зокрема під час тренінгів, не тільки забезпечує здобувачам освіти і молодим спеціалістам практичний досвід, але й протегує розповсюдженню соціально важливої інформації (Kuzmina et al., 2020). Таким чином, варто відзначити, що волонтерство являється важливим і ефективним соціальним інструментом для розв'язання диференційованих актуальних питань та роботи з молоддю.

Волонтери відіграють ключову роль у реалізації соціальних інновацій, які відрізняються від технологічних і бізнес-інновацій своєю скепованістю на задоволення соціальних потреб і розширення можливостей. Основні моделі інновацій, наприклад, лінійна модель, що описує послідовність етапів від генерації ідеї до її впровадження, можуть бути корисними для розуміння того, як волонтери здатні здійснювати певний вплив на різних етапах реалізації соціальних інновацій (Godin, 2006). Хоча в академічній літературі рідко дискутується інформація стосовно потенціалу волонтерів у генерації ідей та винахідництві, деякі дослідження підтверджують їхню значущу роль у цьому процесі (Reznickova, Zepeda, 2016).

Дослідження показують, що волонтери можуть здійснювати істотний вплив на створення нових ідей та ресурсів для організацій, в яких вони реалізують свою професійну діяльність (Cravens, 2014; Metcalf, 2010). Волонтери досить часто відіграють роль інноваторів на стадії розробки, виступаючи як підприємці або «провідні користувачі» (Defourny, Nyssens, 2013; Von Hippel, 1986). Під час розробки соціальних інновацій волонтери виконують різноманітні практичні завдання, а на етапі розпо-

всюдження вони можуть мобілізувати громаду та сприяти розповсюдженню соціальних інновацій через соціальні мережі (Nyonator et al., 2005; Ling, 2006).

Однією з важливих ініціатив, яка підтримує ці процеси і надає молодим волонтерам платформу для реалізації інноваційних ідей, є програма Youth Volunteering Innovation Challenge (YVIC). Метою цієї програми є стимулювання соціально значущих проєктів в регіоні Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), що сприяє сталому розвитку та позитивному соціальному впливу в цьому регіоні. Програма підтримує молодих волонтерів, надаючи їм доступ до наставництва та фінансових ресурсів для реалізації і розширення їхніх проєктів. Програма має чітко визначену структуру з кількох ключових етапів, кожен з яких має свої специфічні цілі та завдання:

1. Етап «Ідея та прототип». На даному початковому етапі молоді учасники мають змогу створити, розробити і представити свої інноваційні ідеї. Вони створюють початкові концепції та прототипи, що допомагає перетворити абстрактні ідеї на конкретні моделі чи проєкти. Учасники можуть мати лише загальну концепцію або перший, ще не прибутковий, варіант свого проєкту.

2. Етап «Зростання та зрілість». Цей етап зосереджений на підтримці проєктів, які вже реалізуються і розвиваються. Проєкти на цьому етапі мають активних клієнтів або бенефіціарів та працюючу модель доходів, але ще не досягли значного масштабу чи стабільного фінансового потоку. Це також стосується проєктів із масштабованою бізнес-моделлю, які вже генерують прибуток або отримують значне зовнішнє фінансування.

Програма включає три національні семінари з інновацій, що проходять в Індонезії, М'янмі та Таїланді, а також один регіональний семінар, відкритий для всіх країн АСЕАН, де дані заходи спрямовані на реалізацію молодіжних ідей і їх подальше розширення на рівні регіону. Переможці національних і регіональних семінарів отримують доступ до програми наставництва, яка передбачає онлайн- та особисте наставництво від експертів і партнерських організацій Волонтерів ООН. Наставники надають технічну підтримку і допомогу у розвитку проєктів, а також допомагають підготувати їх до регіонального семінару та подальшого масштабування.

Отже, програма YVIC представляє цінний приклад інноваційного підходу до соціальних сервісів для молоді, забезпечуючи комплексну підтримку на всіх етапах розвитку проєктів і сприяючи соціальному впливу та сталому розвитку в регіоні АСЕАН. Програма YVIC є важливою ініціативою, що підтримує молодь у реалізації соціально значущих проєктів, активно сприяє інноваціям у волонтерстві, застосовуючи сучасні технології та підходи для розвитку нових ініціатив, а також забезпечує професійну підтримку через наставництво і доступ до необхідних ресурсів. Окрім того, YVIC зосереджена на досягненні соціального впливу та сталого розвитку, що відповідає сучасним цілям соціальних сервісів, спрямованих на покращення якості життя та забезпечення рівних можливостей для молоді (United Nations, 2024).

В умовах динамічного розвитку технологій і соціальних змін волонтерська діяльність зазнає суттєвих трансформацій. Цифрове волонтерство, мікрволонтерство, програми корпоративного волонтерства, волонтерство на основі навичок, міжпоколінне волонтерство

та інноваційні платформи формують нові можливості для залучення і реалізації волонтерської діяльності (див. табл. 1).

Аналіз представлених категорій волонтерської діяльності та відповідних платформ демонструє, як сучасні тенденції впливають на еволюцію волонтерства та свідчать про важливість адаптації волонтерських ініціатив до сучасних вимог і можливостей, що у свою чергу протегуватиме підвищенню їхньої ефективності та доступності. Варто відзначити, що зміни вносять значний внесок у розвиток волонтерського сектору і його інтеграцію у соціальні процеси, а також вимагають адаптацію волонтерства до нових умов соціальної взаємодії (Glore, 2024a).

У сучасних умовах розвитку суспільства інноваційні волонтерські ініціативи відіграють ключову роль у забезпеченні сталого впливу на соціально-економічні процеси та розвиток громад. Впровадження новітніх технологій, використання професійних компетенцій волонтерів, а також створення гнучких моделей участі дозволяють значно підвищити ефективність

Таблиця 1

Аналіз сучасних тенденцій та інноваційних підходів у волонтерській діяльності

Категорія	Опис	Платформи
Цифрове та віртуальне волонтерство	Віртуальне волонтерство, яке включає надання допомоги через онлайн-платформи, забезпечує участь у волонтерських проєктах без прив'язки до географічного розташування. Ця форма волонтерства набрала популярності під час пандемії COVID-19, яка обмежила особисту взаємодію, але продемонструвала потенціал дистанційної взаємодії.	Catchafire, VolunteerMatch
Мікро-волонтерство	Мікро-волонтерство характеризується виконанням короткострокових завдань з незначними часовими витратами, де завдання зазвичай можна виконувати онлайн або протягом декількох годин, що робить волонтерство більш доступним для осіб з обмеженим часом.	Не зазначено
Програми корпоративного волонтерства	Програми корпоративного волонтерства часто включають волонтерство працівників як частину стратегічних ініціатив, що у свою чергу може передбачати застосування професійних навичок працівників для підтримки неприбуткових організацій, а також оплачувану волонтерську відпустку. Такі програми покращують залученість працівників і демонструють корпоративну прихильність до соціальної відповідальності.	Google, IBM
Волонтерство на основі навичок	Волонтерство на основі навичок зосереджується на застосуванні спеціалізованих професійних знань волонтерів для вирішення конкретних завдань. Цей підхід сприяє оптимальному залученню експертних знань волонтерів, що дозволяє значно підвищити результативність та вплив їхньої діяльності.	Taproot Foundation, Catchafire
Волонтерство між поколіннями	Програми волонтерства між поколіннями сприяють взаємному навчанню та співпраці між особами різного віку. Такі ініціативи допомагають у вирішенні проблем старіння та соціальної ізоляції, сприяючи зміцненню соціальної згуртованості.	–
Інноваційні волонтерські платформи та інструменти	Інноваційні платформи та інструменти для волонтерства включають платформи, що полегшують процеси залучення волонтерів, надання спеціалізованої допомоги та управління волонтерськими ресурсами.	VolunteerMatch, Be My Eyes, Taproot Foundation

Примітки: сформовано автором на основі джерела (Glore, 2024a).

волонтерської діяльності. Це, зокрема, відкриває можливості для залучення нових учасників, зокрема тих, хто має обмежений час або особливі потреби. Таблиця 2 містить успішні приклади інноваційних волонтерських проєктів, що демонструють ефективність інноваційних підходів.

Проєкти, представлені у таблиці 2, підкреслюють значний потенціал інновацій у сфері волонтерської діяльності, особливо в умовах сучасних соціальних викликів. Ці ініціативи не лише вирішують актуальні соціальні проблеми, але й сприяють професійному та особистісному розвитку волонтерів, зміцнюючи соціальні зв'язки та сприяючи згуртованості суспільства. Використання таких інноваційних підходів до волонтерства створює нові перспективи для розбудови стійких і ефективних громадських проєктів, здатних від-

повідати на потреби сучасного суспільства (Glore, 2024b).

На сучасному етапі розвитку соціальних сервісів для молоді спостерігається активне впровадження інноваційних підходів, зокрема у сфері волонтерства та професійної підтримки. Новітні форми волонтерської діяльності використовують цифрові платформи та соціальні медіа для організації соціальних акцій, залучення молоді з різних регіонів і формування нових форматів співпраці. Цифрове волонтерство забезпечує ширший доступ до можливостей соціальної участі, дозволяючи молодим людям долучатися до проєктів незалежно від географічних обмежень.

Волонтерська діяльність у сучасних умовах все більше фокусується на розвитку так званих «м'яких» навичок (soft skills), а не лише на вдосконаленні професійних компе-

Таблиця 2

Успішні приклади інноваційних волонтерських проєктів

Назва проєкту	Опис	Вплив та результати
Онлайн-служба волонтерства ООН	Платформа, що об'єднує волонтерів зі всього світу з організаціями, які потребують допомоги в таких сферах, як освіта, охорона здоров'я, права людини. Волонтери працюють віддалено, виконуючи завдання, пов'язані з дослідженнями, перекладом, створенням контенту та іншими завданнями.	Завдяки платформі реалізовані численні проєкти, що сприяють розвитку шкіл у країнах, що розвиваються, підвищенню обізнаності про права людини та охорону здоров'я. Волонтери зазначають про високий рівень задоволення участю в даних волонтерських проєктах через глобальний вплив їхніх внесків.
Модель Salesforce 1-1-1	Інноваційна корпоративна програма, де компанія виділяє 1% свого продукту, 1% капіталу та 1% часу працівників для волонтерської роботи. Волонтери працюють над технологічними рішеннями для некомерційних організацій і підтримки громадських ініціатив.	Програма забезпечує розробку технологій для благодійних організацій та фінансову підтримку місцевих проєктів. В результаті були створені довгострокові партнерства з громадськими організаціями, що підвищило ефективність і стабільність волонтерських програм на глобальному рівні.
Impact Day від Deloitte	Щорічний день волонтерства, коли працівники компанії долучаються до громадських проєктів, використовуючи свої професійні навички в таких сферах, як фінансове планування, юридичні консультації, IT-підтримка тощо.	Волонтерські проєкти, організовані протягом цього дня, принесли значну користь громадським організаціям і місцевим громадам. Дана програма підвищує задоволеність працівників і сприяє розвитку їхніх професійних навичок, формуючи міцні зв'язки між бізнесом і суспільством.
Generations United	Проєкт, який об'єднує різні покоління для спільної роботи над соціально важливими проєктами. Молодь надає технічну підтримку, тоді як люди старшого віку діляться своїм досвідом і життєвими навичками.	Програма сприяє міжпоколінній взаємодії, вирішує питання соціальної ізоляції серед літніх людей і підвищує обізнаність молоді про проблеми старших поколінь. Проєкти успішно зменшують розрив між поколіннями та сприяють формуванню стійкого суспільного діалогу.
Програма мікро-волонтерства	Гнучка волонтерська модель, де волонтери виконують короткострокові завдання (наприклад, переклад документів, створення соціального контенту). Завдяки цій моделі, волонтери можуть працювати віддалено та долучатися до проєктів у зручний для них час.	Ця модель дозволяє залучати велику кількість людей з обмеженим часом або можливостями, що сприяє ширшому охопленню волонтерської діяльності. Організації отримують необхідну підтримку, а волонтери мають можливість робити свій внесок без тривалих зобов'язань.

Примітки: сформовано автором на основі джерела (Glore, 2024b).

тенцій. Дмитро Якимець, керівник проєктів ESG, зазначає, що до волонтерських ініціатив часто долучаються висококваліфіковані професіонали, і саме така діяльність сприяє формуванню комунікативних навичок, емоційного інтелекту, здатності надавати ефективний зворотний зв'язок, а також протегує розвитку вміння адаптуватися до ситуацій, які виходять за межі стандартних корпоративних процесів. Варто відзначити, що волонтерська діяльність сприяє ефективному функціонуванню в стресових умовах та невизначеності, забезпечуючи розвитку у волонтерів навичок управління власними ресурсами, зокрема через впровадження принципів балансу між роботою та відпочинком (well-being), що оптимізує їхню здатність виконувати завдання як у робочих, так і у волонтерських проєктах.

З'ясовано, що волонтерство розглядається як унікальний механізм розвитку соціального капіталу та мережевих зв'язків (нетворкінгу), а також надання нових можливостей для інноваційного проєктування. Наприклад, спільнота волонтерів компанії EPAM Ukraine бере активну участь у реалізації проєктів цифрової трансформації для громадських організацій та державних установ на умовах pro bono, зокрема займаючись розробкою концепцій, впровадженням CRM-систем, проведенням дослідницьких етапів (discovery) і налаштуванням безпекових інфраструктур. Варто відзначити, що волонтери вважають участь у таких ініціативах можливістю створювати нові проєкти, своєрідні «стартапи» всередині великої корпорації, надаючи унікальні можливості для реалізації інноваційних ідей.

Після початку повномасштабної військової агресії на території України, команда EPAM отримала запит від благодійної організації "savED", яка працює над відновленням доступу до освіти в постраждалих громадах. В Україні було зруйновано понад 400 шкіл, а близько 3000 навчальних закладів потребують реконструкції. У відповідь на цей виклик, волонтери EPAM розробили веб-сайт для підтримки діяльності фонду та залучення фінансування, що забезпечило висвітлення важливих ініціатив щодо відновлення освітньої інфраструктури. Цей проєкт став складним завданням з огляду на інтеграцію численних зовнішніх систем і фінансові обмеження, проте він також

став важливим етапом у професійному розвитку учасників.

Проєкт не лише дав змогу волонтерам виявити навички управління на новому рівні, а й сприяв усвідомленню значущості ефективного нетворкінгу та лідерства. Завдяки залученню понад 2500 користувачів, з яких понад 400 є активними, і залученню 11 нових партнерів, проєкт значно розширив свою впливовість і залучив міжнародну аудиторію, що свідчить про його високий соціальний і професійний результат. Варто відзначити, що участь у волонтерських ініціативах дозволяє переглянути підходи до управління комерційними проєктами, оскільки в умовах волонтерства чітко виявляються найбільш важливі та ефективні процеси, які потім можуть бути використані для покращення бізнес-стратегій (Григор'єва, 2023).

Отже, в умовах воєнного стану волонтерська діяльність набуває особливої актуальності, виконуючи важливу функцію в підтримці військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих внаслідок бойових дій. Волонтери відіграють ключову роль у вирішенні багатьох соціальних проблем, що виникають у громадах під час війни, забезпечуючи постраждалих продовольством, медичною допомогою та іншими необхідними ресурсами для задоволення базових потреб населення (Національна соціальна сервісна служба України, 2024).

Таким чином, волонтерська діяльність відіграє ключову роль у сприянні професійному розвитку молоді, забезпечуючи можливості для набуття практичного досвіду, розвитку «м'яких» навичок та формування лідерських якостей, що у свою чергу сприяє наданню молодим фахівцям необхідних знань та навичок для успішної кар'єри. Волонтерство не лише розширює професійні горизонти, але й створює умови для нетворкінгу та наставництва, що протегує адаптації молодих фахівців до сучасних вимог ринку праці. Отже, інноваційні підходи до соціального сервісу для молоді, що поєднують волонтерську діяльність та професійну підтримку, сприяють значному покращенню якості життя молодих людей, відкриваючи їм перспективи для особистісного зростання та соціальної інтеграції.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Враховуючи результати дослідження,

можна підсумувати, що впровадження інноваційних підходів до соціального сервісу для молоді, зокрема через волонтерські ініціативи, позитивно впливає на професійну підтримку та сприяє підвищенню соціальної інтеграції молоді і їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. З'ясовано, що застосування сучасних інноваційних підходів значно полегшує доступ до волонтерських ініціатив, залучаючи широку аудиторію учасників та формуючи більш гнучкі моделі взаємодії. Визначено, що волонтерська діяльність, яка протегує отриманню необхідних навичок для забезпечення майбутньої професійної підтримки, сприяє підвищенню конкурентоспроможності молоді на ринку праці та стимулює їхній професійний розвиток. Таким чином, можемо відзначити, що інноваційні підходи сприяють соціальній інтеграції молодих людей, надаючи їм необхідні інструменти для активної участі

у громадському житті та професійному становленні.

Отримані результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення методів соціальної підтримки молоді, розробки ефективних програм волонтерської діяльності, а також для впровадження новітніх інструментів професійного розвитку, що сприятиме формуванню активної та соціально відповідальної молоді. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці і впровадженні нових моделей соціальної підтримки, які інтегрують інноваційні технології та підходи для забезпечення ще більш ефективного залучення молоді до волонтерської діяльності, що може включати дослідження впливу диференційованих форм цифрових платформ на доступність та ефективність волонтерських ініціатив, а також аналіз потенціалу партнерств між державними, неурядовими організаціями та бізнесом у створенні нових можливостей для молоді.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лях Т. Л. Планування залучення волонтерів як важливий компонент волонтерської програми. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 23(1). С. 206–213. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_23\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_23(1)_26)
2. Flanagan C. A., Van Horn B. Youth civic engagement: Membership and mattering in local communities. Focus. Davis, CA: 4-H Center for Youth Development, University of California. 2001.
3. Andolina M. W., Jenkins K., Keeter S., Zukin C. Searching for the meaning of youth civic engagement: Notes from the field. *Applied Developmental Science*, 2002, № 6(4), pp. 189–195.
4. Zoska Y. V., Scherbyna V. M., Kuzmin V. V., Stadnik O. F., Bondarenko O. V. Career networking as a praxeological communicative practice of the XXI century in social theory. *International Journal of Criminology and Sociology*, 2020, № 9, pp. 3048–3056. URL: <https://doi.org/10.6000/1929-4409.2020.09.371>
5. Kuzmina M. O., Protas O. L., Fartushok T. V., Raievska Y. M., Ivanova I. B. Formation of students' competence of tertiary educational institutions by practical training aids. *International Journal of Higher Education*, 2020, № 9(7), pp. 279–288. DOI: 10.5430/ijhe.v9n7p279
6. Godin B. The linear model of innovation: The historical construction of an analytical framework. *Science, Technology, & Human Values*, 2006, 31, 639–667.
7. Reznickova A., Zepeda L. Can self-determination theory explain the self-perpetuation of social innovations? A case study of slow food at the University of Wisconsin–Madison. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 2016, 26, 3–17.
8. Cravens J. Internet-mediated volunteering in the EU. Seville, Spain: European Commission, Joint Research Centre, Institute for Prospective Technological Studies. 2014.
9. Metcalf L. E. Creating international community service learning experiences in a capstone marketing-projects course. *Journal of Marketing Education*, 2010, 32, 155–171.
10. Defourmy J., Nyssens M. Social innovation, social economy and social enterprise: What can the European debate tell us? In Moulart F., MacCallum D., Mehmood A., Hamdouch A. (Eds.), *The international handbook on social innovation: Collective action, social learning and transdisciplinary research* (pp. 40–52). Cheltenham, UK : Edward Elgar. 2013.
11. Von Hippel E. Lead users: A source of novel product concepts. *Management Science*, 1986, 32, 791–805.
12. Nyongator F. K., Awoonor-Williams J. K., Phillips J. F., Jones T. C., Miller R. A. The Ghana community-based health planning and services initiative for scaling up service delivery innovation. *Health Policy and Planning*, 2005, 20, 25–34.
13. Ling P. Social capital, resource mobilization and origins of the civil rights movement. *Journal of Historical Sociology*, 2006, 19, 202–214.
14. United Nations. Youth Volunteering Innovation Challenge in ASEAN. 2024. URL: <https://www.un.org/youthenvoy/2017/04/youth-volunteering-innovation-challenge-asean/>

15. Glore. The Future of Volunteering: Trends and Innovations by GloRe. 2024a. URL: <https://local.glorecertificate.net/2024/08/20/the-future-of-volunteering-trends-and-innovations-shaping-the-sector/>
16. Glore. Innovative Volunteering Projects: Success Stories and Replicable Models. 2024b. URL: <https://local.glorecertificate.net/2024/05/31/innovative-volunteering-projects-success-stories-and-replicable-models/>
17. Григор'єва О. Кар'єра й волонтерство: як реалізувати себе професійно й бути корисним для суспільства. *Vector*. 2023. URL: <https://vctr.media/ua/karyera-j-volonterstvo-yak-realizuvati-sebe-profesijno-j-buti-korisnim-dlya-suspilstva-206780/>
18. Національна соціальна сервісна служба України. Волонтерство в умовах воєнного стану: чому це важливо? 2024. URL: <https://nssu.gov.ua/news/volonterstvo-v-umovakh-voiennoho-stanu-chomu-tse-vazhlyvo>

REFERENCES:

- Liakh, T. L. (2013). Planuvannia zaluchennia volonteriv yak vazhlyvyi komponent volonterskoï prohramy [Planning the involvement of volunteers as an important component of the volunteer program]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky*, vol. 23(1), pp. 206–213. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_23\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_23(1)_26) [in Ukrainian].
- Flanagan, C. A., & Van Horn, B. (2001). Youth civic engagement: Membership and mattering in local communities. Focus. Davis, CA: 4-H Center for Youth Development, University of California.
- Andolina, M. W., Jenkins, K., Keeter, S., & Zukin, C. (2002). Searching for the meaning of youth civic engagement: Notes from the field. *Applied Developmental Science*, № 6(4), pp. 189–195.
- Zoska, Y. V., Scherbyna, V. M., Kuzmin, V. V., Stadnik, O. F., & Bondarenko, O. V. (2020). Career networking as a praxeological communicative practice of the XXI century in social theory. *International Journal of Criminology and Sociology*, № 9, pp. 3048–3056. Retrieved from <https://doi.org/10.6000/1929-4409.2020.09.371>.
- Kuzmina, M. O., Protas, O. L., Fartushok, T. V., Raievska, Y. M., & Ivanova, I. B. (2020). Formation of students' competence of tertiary educational institutions by practical training aids. *International Journal of Higher Education*, № 9(7), pp. 279–288. DOI: 10.5430/ijhe.v9n7p279.
- Godin, B. (2006). The linear model of innovation: The historical construction of an analytical framework. *Science, Technology, & Human Values*, 31, 639–667.
- Reznickova, A., Zepeda, L. (2016). Can self-determination theory explain the self-perpetuation of social innovations? A case study of slow food at the University of Wisconsin–Madison. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 26, 3–17.
- Cravens, J. (2014). Internet-mediated volunteering in the EU. Seville, Spain: European Commission, Joint Research Centre, Institute for Prospective Technological Studies.
- Metcalf, L. E. (2010). Creating international community service learning experiences in a capstone marketing-projects course. *Journal of Marketing Education*, 32, 155–171.
- Defourny, J., Nyssens, M. (2013). Social innovation, social economy and social enterprise: What can the European debate tell us? In Moulart F., MacCallum D., Mehmood A., Hamdouch A. (Eds.), *The international handbook on social innovation: Collective action, social learning and transdisciplinary research* (pp. 40–52). Cheltenham, UK: Edward Elgar.
- Von Hippel, E. (1986). Lead users: A source of novel product concepts. *Management Science*, 32, 791–805.
- Nyonator, F. K., Awoonor-Williams, J. K., Phillips, J. F., Jones, T. C., Miller, R. A. (2005). The Ghana community-based health planning and services initiative for scaling up service delivery innovation. *Health Policy and Planning*, 20, 25–34.
- Ling, P. (2006). Social capital, resource mobilization and origins of the civil rights movement. *Journal of Historical Sociology*, 19, 202–214.
- United Nations. (2024). Youth Volunteering Innovation Challenge in ASEAN. Retrieved from <https://www.un.org/youthenvoy/2017/04/youth-volunteering-innovation-challenge-asean/>
- Glore. (2024a). The Future of Volunteering: Trends and Innovations by GloRe. Retrieved from <https://local.glorecertificate.net/2024/08/20/the-future-of-volunteering-trends-and-innovations-shaping-the-sector/>
- Glore. (2024b). Innovative Volunteering Projects: Success Stories and Replicable Models. Retrieved from <https://local.glorecertificate.net/2024/05/31/innovative-volunteering-projects-success-stories-and-replicable-models/>
- Hryhorieva, O. (2023). Kariera y volonterstvo: yak realizuvaty sebe profesiino y buty korisnym dlia suspilstva. [Career and volunteering: how to realize yourself professionally and be useful to society]. *Vector*. Retrieved from <https://vctr.media/ua/karyera-j-volonterstvo-yak-realizuvati-sebe-profesijno-j-buti-korisnim-dlya-suspilstva-206780/> [in Ukrainian].

18. Natsionalna sotsialna servisna sluzhba Ukrainy. (2024). Volonterstvo v umovakh voiennoho stanu: chomu tse vazhlyvo? [Volunteering in martial law: why is it important?]. Retrieved from <https://nssu.gov.ua/news/volonterstvo-v-umovakh-voiennoho-stanu-chomu-tse-vazhlyvo> [in Ukrainian].